

Hướng dẫn quản lý lợn con sơ sinh trong vòng 1 tuần đầu sau khi sinh

Việc chăm sóc, nuôi dưỡng lợn con giai đoạn theo mẹ có ảnh hưởng rất quan trọng đến năng suất của một trang trại: số lợn cai sữa/nái/năm, và khả năng phát triển của lợn con ở giai đoạn sau khi tách mẹ.

Về cơ bản, lợn con sơ sinh thường không có khả năng tự bảo vệ cơ thể của chính mình sau khi sinh nên chúng phải phụ thuộc hoàn toàn vào sự chăm sóc lợn của con người. Thông thường, cơ thể lợn con mới sinh có sẵn một lượng mỡ chỉ đủ duy trì năng lượng sống trong ngày đầu, và lợn con không thể tự điều chỉnh nhiệt độ cơ thể trong vài ngày đầu tiên. Do đó, bất kỳ lý do nào gây ra việc suy giảm lượng sữa được hấp thu, do lạnh hay do mầm bệnh, sẽ làm cho cơ thể lợn con bị yếu đi và rất dễ chết.

Lợn con sơ sinh thường được chia làm hai nhóm chính: nhóm lợn con khỏe mạnh bình thường, và nhóm lợn con sơ sinh yếu. Phát hiện những lợn con sơ sinh yếu sớm giúp cho người chăn nuôi kịp thời có liệu pháp thích hợp để hỗ trợ. Thông thường, lợn con bình thường khỏe mạnh là những lợn được sinh ra trong thời gian ngắn, tự động đứng lên nhanh chóng trong vòng một hay hai phút sau và tự kiếm được vú mẹ để bú trong vòng 15 phút sau khi sinh. Nếu lợn mẹ tốt, tiểu khí hậu chuồng nuôi thích hợp thì nhóm lợn con bình thường phát triển khỏe mạnh mà không cần nhiều sự chăm sóc từ con người.

Nhưng, đối với nhóm lợn sơ sinh yếu sau khi sinh thì ngược lại, sự chăm sóc cẩn thận nhằm duy trì khả năng sống sót, đặc biệt trong giai đoạn một tuần đầu sau khi sinh. Nhóm lợn con yếu gồm những lợn con từ những nái mẹ có thời gian sinh kéo dài, có trọng lượng thấp, có khuyết tật cơ thể, không có thể bú được vú mẹ, và bị lạnh run sau khi sinh. Tình trạng yếu ớt của cơ thể làm giảm khả năng “cạnh tranh” với những đối tượng khỏe mạnh khác trong cùng một bầy để bú được lượng sữa đầu cần thiết trong vòng vài giờ đầu sau khi sinh dẫn đến việc giảm lượng sữa đầu hấp thu. Từ đó, nhiệt độ cơ thể bị giảm xuống, điều này thể hiện qua tình trạng lợn con nằm tùm lại và chùng đống lên nhau, lạnh run, và chết. Sau đây là những bước cơ bản để giúp làm tăng khả năng sống sót của lợn con sau khi sinh.

1. Hỗ trợ nái đẻ:

Nhiều nghiên cứu cũng như thực tế chỉ ra rằng, việc hỗ trợ lợn con sơ sinh trong thời gian nái đang đẻ giúp cho người chăn nuôi nhanh chóng phát hiện ra những lợn con trong nhóm sơ sinh yếu, và nhanh chóng thực hiện những biện pháp hỗ trợ như: móc nhót, đờm từ miệng, làm khô lợn con bằng bột lãn, đèn úm, cho bú kịp thời để tăng khả năng sống sót của lợn con.

2. Ngăn ngừa việc lợn con bị lạnh:

Chuồng nuôi lợn trong giai đoạn sơ sinh cần có hai tiểu khí hậu chuồng nuôi riêng biệt: nhiệt độ mát (15,5oC – 18,3oC) cho lợn nái mẹ, và nhiệt độ ấm, nóng (35oC – 24,4oC trong vài ngày đầu và giảm xuống 26,6oC – 21,1oC) cho lợn con. Để đạt được yêu cầu này, trại nên duy trì nhiệt độ chuồng nuôi khoảng 18,3oC – 21,1oC, và có khu vực úm để làm ấm cho lợn con. Thường xuyên theo dõi phản ứng của nái mẹ và lợn con để kịp thời điều chỉnh nhiệt độ chuồng nuôi lợn thích hợp với yêu cầu của nái mẹ và lợn con. Nếu nhiệt độ úm vượt quá ngưỡng (nóng

quá), lợn con sẽ không nằm trong ổ úm mà sẽ di chuyển ra phía bên ngoài gần khu vực nái mẹ. Điều này không những làm lãng phí nguồn điện năng mà còn làm tăng tỷ lệ chết đẻ do nái mẹ gây ra. Nếu nhiệt độ úm thấp dưới ngưỡng yêu cầu, lợn con sẽ nằm tụm lại thành đống, hay nằm chồng lên nhau. Điều này rất nguy hiểm vì lợn con nhiễm lạnh rất dễ bị tiêu chảy và suy nhược cơ thể. Lợn con nằm ngủ trong tư thế thoải mái (nằm nghiêng và thường chạm nhẹ vào nhau) cho thấy nhiệt độ úm thích hợp với yêu cầu của lợn con. Việc chuẩn bị ổ úm cho lợn con nên chuẩn bị trước khi nái đẻ (24 giờ), và có thể trong khi nái đẻ chúng ta nên cho thêm một đèn úm nằm ở phía sau của nái. Điều này giúp cho lợn con nhanh chóng tự làm khô cơ thể, và nhanh chóng tìm vú mẹ để bú được sữa đầu.

3. Đảm bảo lợn con bú đủ lượng sữa đầu cần thiết:

Sữa đầu là nguồn dinh dưỡng quan trọng cho lợn con do có chứa một lượng lớn kháng thể. Sữa đầu có chất lượng kháng thể cao nhất trong vòng 6 giờ đầu sau khi sinh và lượng kháng thể này giảm dần và mất hẳn lúc 24 giờ sau khi sinh. Những lợn con khỏe mạnh sẽ tự bú được lượng sữa đầu cần thiết, nhưng nhóm lợn con sơ sinh yếu rất khó khăn để thu được lượng sữa đầu theo yêu cầu của cơ thể. Sau đây là những cách để giúp cho nhóm lợn con yếu có thể bú đủ sữa đầu:

- Ngăn ngừa tình trạng lợn con bị lạnh sau khi sinh bằng cách cho lợn con nằm trên tấm giẻ hút ẩm (bao bố), rắc bột làm khô lên mình lợn con, và cung cấp đèn úm cho lợn con.

- Cho bú theo ca trong tình trạng số lợn con trong cùng một ổ nái đẻ quá nhiều. Thực hiện trong 12 giờ đầu sau khi sinh. Để đạt được kết quả tốt, nên tách những lợn con lớn trội trong bầy ra khỏi nái mẹ 1 – 2 giờ vào buổi sáng, và t 1 – 2 giờ vào buổi chiều, và để nhóm lợn con yếu ở lại với nái mẹ.

- Chích cho nái mẹ 1 – 1,5 ml Oxytocin hay 2 ml Suiprost mỗi lần tách nhóm lợn con ra khỏi nái mẹ. Đảm bảo rằng những lợn con lớn trội khi tách ra khỏi mẹ phải được ủ ấm cẩn thận. Thực hiện phương pháp này giúp lợn con bú đủ sữa đầu trước khi thực hiện nuôi ghép bầy.

4. Nuôi ghép bầu:

Tỷ lệ chết lợn con giai đoạn theo mẹ thấp thường nằm trong nhóm lợn con sơ sinh có trọng lượng lớn, khỏe mạnh, và có tính đồng đều giữa các cá thể trong bầu cao. Mục đích chính của việc nuôi ghép là làm tăng tính đồng đều giữa các cá thể trong cùng một ổ nái đẻ, và số lợn con/ổ nái phải tương đồng với khả năng của nái mẹ (thể trạng, số vú có khả năng cho sữa). Để đảm bảo được chất lượng của việc nuôi ghép, chúng ta cần thực hiện theo các yêu cầu sau:

- Đảm bảo tất cả lợn con phải bú đủ sữa đầu từ nái mẹ của chúng trước khi tiến hành nuôi ghép. Nên nhớ rằng, cần giữ lợn con ở với nái mẹ của chúng ít nhất từ 4 – 6 giờ sau khi sinh trước khi ghép bầu.

- Ghép bầu lợn con nên tiến hành trước khi lợn con sinh ra được 24 – 48 giờ để tránh tình trạng lợn con quen với vú của mẹ mình.

- Chọn những lợn nái mẹ có thể trạng nhỏ, lành tính (hiền), kích cỡ núm vú nhỏ để nuôi dưỡng nhóm lợn sơ sinh yếu

- Theo dõi tình hình bệnh tật trong khu vực nuôi lợn nái đẻ trước khi tiến hành ghép bầu. Điều này rất quan trọng vì làm giảm khả năng phát tán mầm bệnh. Tránh ghép lợn con khỏe mạnh sang những nái bệnh, và ngược lại. Nên lựa những lợn đực con để thực hiện việc nuôi ghép bầu.

<http://nguoichannuoi.vn/quan-ly-lợn-con-so-sinh-trong-vong-1-tuan-dau-sau-khi-sinh-fm799.html>